

»Kommunuloysnin« eingin loysn, men hjálp

Gevur 3% skattalætta

Men tær flestu kommunurnar fara helst at nýta peningin til annað, enn skattalætta. Nógv neyðugt arbeiði liggur á láni og nógvar kommunur noyðast at nýta tóka peningin til at gjalda skuld við.

Hósadagin var sokallaða »kommunuloysnin« lögð fyrri bý- og bygðaráðslimir úr øllum landinum á Hotel Føroyum.

Føroya Banki hevur vegna Landsstýrið, Kommunufelagið og Kommunubólkin havt samráðingar við lánsveitararnar og gjørt eitt uppskot til rammuaftalu, sum skal vera grundarlagið undir endurfígging av kommunuskuldini.

Henda rammuaftala hevur í sær eina munandi rentulækking, sum lánsveitararnir bjóða kommununum og ein avdráttarskái í fimm ár. Umframt hetta fáa ávisar kommunur møguleika fyrri at umleggja partar av skuldini til langfræistadán við fastari rentu yvir 30 ár.

Hetta er serliga galdandi fyrri tær kommunur, sum í dag hava dansk realkreditlán.

Lættir um kommunala sektorin

Kommunurnar binda seg til saman at ábyrgjast mótvegis lánsveitarunum fyrri

tílsamans 100 milliónir. Á bygðarupphæddin verður inngoldin í kommunala trygdargrunnin, sum vegna kommunurnar borgar mótvegis lánsveitarunum.

Meiri enn helvtin av upphæddini er longu inngoldin í grunnin.

Róknað verður við, at endurfíggingin fer at geva tí kommunala sektorinum ein samlaðan gjaldsætta upp á umleið 100 mill. kr. svarandi til umleið 3 skattaprosent. Aftalan fer so stutt munandi at lætta um trystið á tann samlaða kommunusektorin.

Øll ikki lægri skatt

Men hóast hetta eru tað ikki allar kommunur, sum fáa møguleika fyrri at lætta skattin orsakað av gjaldslættanum. Kommunur við stórar skuld koma at læna rentufri lán frá grunninum, men hetta verður treytað av, at skatturin ikki verður settur niður.

Herumframt máa roknað við, at summar kommunur partvist vilja nýta gjaldslættan til at gjalda

skuld niður við og til øktar viðlíkahaldsútreiðslur.

Samanumtikið halda teir, ið hava umboðað kommunurnar og landsstýrið í samráðingum, at tað samráðingarsuppskot, sum Fø-

roya Banki er komin fram til, er tað frægast møguliga undir verðani umstøðum.

Aftalan verður bert galdandi í 5 ár. Talan er um eina fyrribilsloysn, sum gevur kommununum ein skái, og

kommunu- og landspolitikarar eiga at nýta hetta tíðarskeið til at skapa fortreytir fyrri at bota um kommunala búskapin, heldur samráðingarbólkin.

eiríkur

Jørn Astrup Hansen, stjóri í Føroya Banka hevur gjørt eitt stórt arbeiði til tess at fáa rammuaftaluna við kreditorarnar gjørd.

Eilif Samuelsen, landsstýrismaður í kommunumálum:

Nóg mikið við 10 kommunum

Fyrr enn tá kunnu vit ikki tosa um at leggja uppgávur frá landinum út til kommunurnar, heldur Eilif Samuelsen, landsstýrismaður í kommunumálum. Vit mugu hava størri fíggjarligar eindir og størri umsitingarligar eindir. Best var um vit høvdu eina kommunuskipan, líknandi henni vit fingi í 1872.

Á tíðindafundinum, sum kommunubólkin in skipaði fyrri á Hotel Føroyum hósadagin, varð eisini tosað um, hvussu vit kunnu fáa kommunurnar meiri tæknellar.

Eilif Samuelsen, sum er landsstýrismaður í kommunumálum heldur, at vit hava alt ov nóttva kommunur í landinum.

Soleiðis sum kommunurnar eru skipaðar nú, kunnu tær flestu ikki veita neyðugu tænasturnar. Vit mugu skipa tær í størri eindir. Ikki fyrri at tær skulu vera biligari at reka umsitingarliga, men fyrri at fáa størri fíggjarligar eindir, heldur hann.

Tað er heldur ikki nóg mikið at leggja saman og fáa eina 20 kommunur.

Tað munar einki. Skulu vit hava kommunur, sum veruliga skulu kunna hava tænastur fyrri borgararnar, mugu vit koma niður á 10 kommunur.

Málið lagt fram aftur í tinginum

Málið um, hvat gerast skal við allar 50 kommunurnar í landinum er annars aftur lagt fyrri tingið. Uppskotið gongur út uppá, at settur verður bólkur, sum skal útgreina búskaparliga grundarlagið hjá kommununum. Eisini skal bólkurin lýsa demografisk og geografisk víðurskipti millum land og kommunur, gera uppskot um uppgávur- og ábyrgdarbýti, sum jú er ógvuliga sentralt í hesum máli, heldur Eilif Samuelsen, umsitingarligu víðurskiptini skulu eisini útgreina.

Nevndin skal eisini koma við einum tilmáli um, hvørji málsoki møguliga kunnu leggjast frá landi til kommunur at umsita.

Kommunuskipanin sum nú er, kom í gildi í 1872. Tá vóru langt frá so nógvar kommunur, sum í dag. Eilif

Samuelsen hugsar sær, at nýggja kommunuskipanin fer at minna um ta gomlu.

Tá vóru kommunurnar hesar.

Norðoyggjar vóru ein kommuna, Eysturoy var ein kommuna, á Streymoyinni vóru tvær kommunur, Vágoy og Mikines var ein, Sandur, Skúvoy og Dimun ein og Suðuroy ein kommuna.

Onkur vil vera við, at vit eru ov sein at fara aftur til gomlu skipanina, heldur Eilif Samuelsen. - Og tað kann vera.

Kommunurnar eru farnar sundur so við og við og mangan hevur tað verið við buldur og brak. Ein tann síðsti kommunuskilnaðurin var tá Nes- og Runavíkar kommunur fóru sundur seinast í sektiárunum. Tá var nærmast kríggj millum familjur, sigur Eilif Samuelsen og hann hugsar sær tí, at mikið rok fer at standast av, um kommunur nú skulu

krøystast samanaftur.

Men hvørja skipan kundi so landsstýrismaðurin í kommunumálum hugsað sær?

- Eg haldi at Norðoyggjar kundi verið ein kommuna. Eysturoyggin kundi farið í triggjar. Tá hugsi eg, at kommunurnar í Sundalagnum kanska fara í eina, sum bæði verður í Eysturoy og á Streymoyinni, heldur hann.

Streymoyggin kundi so

farið í tvær kommunur. Eina í Suðurstreymi, møguliga kundu Vestmanna, Kvívík, Leynar og Kollafjørður verið við í hesari.

Vágoyggin og Mikines kundu farið í eina kommunu, Sandoyggin, Skúvoy og Dimun í eina og Suðuroyggin kanska í tvær kommunur.

Hetta heldur Eilif Samuelsen hevði bót munandi umsitingarliga. Tá kundu vit havt nakrar kommunal-

Jørn Astrup Hansen og Eilif Samuelsen.

ar eindir, sum kundu givið borgarunum tænastu. Tá hevði eisini borið til at lagt uppgávur, sum nú eru sentralar hjá landinum út aftur til kommunurnar, heldur Eilif Samuelsen, sum kortini heldur, at hetta verður eitt sera trupult mál, og hann leggur dent á, at hetta einki hevur við málið um kommunuskuldina at gera.

eiríkur